

Giorgio Feliciani (*Facoltà di Diritto Canonico San Pio X di Venezia, Włochy*)

30 lat dobra wspólnego. Referat wygłoszony na Krajowym Sympozjum Delegatów Diecezjalnych „Sovvenire” nt. *Partecipazione e corresponsabilità dei fedeli a sostegno di una Chiesa in uscita*, Venezia Mestre, 7-9 maja 2018 r.

Streszczenie

Niniejsze opracowanie stanowi próbę oceny 30 lat funkcjonowania włoskiego systemu finansowania Kościoła Katolickiego, z którego korzystają obecnie również inne związki wyznaniowe. Odwołując się do dostępnych danych Autor dochodzi do wniosku, że składające się na ten system rozwiązania – pomimo różnych szczegółowych zastrzeżeń – znacząco przyczyniły się nie tylko do stworzenia właściwych warunków realizacji wolności religijnej, ale i na przykład do demokratyzacji systemu podatkowego. Pozwoliły też Kościołowi na podjęcie wielu istotnych inicjatyw społecznych, opiekuńczych i kulturalnych z korzyścią dla włoskiego społeczeństwa i ludności państw Trzeciego Świata. Doświadczenia te bez wątpienia mogą być postrzegane w kategoriach zdrowej współpracy (*sana cooperatio*), której tak bardzo życzył sobie Sobór Watykański II i do której Republika Włoska oraz Stolica Apostolska wzajemnie się zobowiązały w Umowie z 1984 r. Omawiany system finansowania wymaga jednak stałej promocji, która powinna uwzględniać przede wszystkim odwołania do Kościoła jako wspólnoty, której wszyscy członkowie – równi w godności – dzielą odpowiedzialność za dobro wspólne.

Słowa kluczowe: finansowanie Kościoła; otto per mille; współpraca; dobro wspólne; prawo wyznaniowe; relacje państwo-kościół; Republika Włoska; Kościół Katolicki; prawo kanoniczne

30 years of the common good. Paper presented during the National Conference of the Diocesan Delegates of “Sovvenire” entitled *Partecipazione e corresponsabilità dei fedeli a sostegno di una Chiesa in uscita*, Venezia Mestre, 7-9 May 2018

Summary

The main goal of the present paper is to assess the 30 years of the functioning of the Italian system of financing the Catholic Church, also utilized at present by other religious organizations. On the basis of the available data, the Author reaches the conclusion that the

solutions making up the system – despite some reservations – have contributed significantly not only to the creation of the appropriate conditions for the realization of religious freedom, but also – for example – to the democratization of the tax system. They have allowed the Church to undertake many important initiatives of social, protective or cultural character for the benefit of Italian society and the populations of the Third World. Without doubt, the experiences described can be regarded in terms of sound cooperation (*sana cooperatio*), which was recommended by the Second Vatican Council and to which both, the Italian Republic and the Holy See, committed themselves in the Agreement of 1984. However, the analysed system of financing requires permanent promotion, taking into consideration the image of the Church as a community whose members – equal in dignity – share the responsibility for the common good.

Key words: otto per mille; Church financing; cooperation; common good; Catholic Church; Law on Religion; Canon Law; Church-State relations; Italy